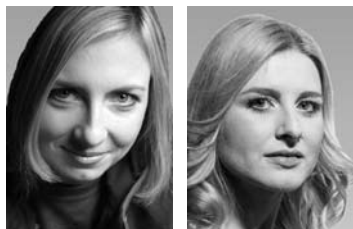

Gaz z łupków w oczach mieszkańców, samorządów, koncesjonariuszy i instytucji województwa pomorskiego

Magdalena Jackman¹, Sylwia Sterczyńska¹

M. Jackman

S. Sterczyńska

Shale gas in the eyes of the residents, self-governments, license holders and institutions of the Pomorskie Voivodeship. *Prz. Geol.*, 61: 381–385.

A b s t r a c t. The article presents the results of research conducted among representatives of self-governments and partners of the Self-government of the Pomorskie Voivodeship at the background of the opinion of residents of the Pomerania region and the rest of the country. The research has been performed on the initiative of the Marshal of the Pomorskie Voivodeship at the turn of 2012 and 2013. The results point to a significant support for shale gas exploration in the Pomorskie Voivodeship and considerable expectations as it comes to benefits for gminas/poviats/residents related thereto. It is also clear that close cooperation between all stakeholders, dialogue and education are necessary elements in the process.

Keywords: shale gas, public opinion poll, dialogue, benefits, threats, expectations of stakeholders

Badania opinii publicznej w zakresie postrzegania gazu z łupków przeprowadzone były w różnych częściach kraju przez wiele podmiotów, m.in. Pomorskie Obserwatorium Reporterskie, TNS OBOP czy PBS Sp. z o.o. z Sopotu. Wyniki większości badań zostały opublikowane i były także szeroko komentowane w mediach polskich i europejskich, w szczególności w kontekście poziomu akceptacji poszukiwań i wydobycia gazu z łupków wśród mieszkańców regionów i całego kraju. W listopadzie 2012 r. marszałek województwa pomorskiego Mieczysław Struk zwrócił się do przedstawicieli samorządów lokalnych w województwie oraz do instytucji współpracujących z samorządem województwa pomorskiego i firm posiadających koncesje w województwie z prośbą o wypełnienie ankiety na temat gazu z łupków, nastawienia do poszukiwań i wydobycia, oczekiwania i postrzeganych zagrożeń z tym związanych – aby poznać ich zdanie, które uzupełni spektrum opinii i pozwoli na wyciągnięcie wniosków z badania wszystkich interesariuszy.

Celem podjętej przez marszałka inicjatywy było opracowanie – na podstawie wyników ankiety – samorządowej książki dobrych praktyk dla inwestorów w zakresie poszukiwań i wydobycia gazu z łupków. Marszałek jest przekonany, że wysiłek włożony w wypełnienie ankiety zaowocuje lepszą współpracą między wszystkimi interesariuszami oraz lepszym zrozumieniem wzajemnych potrzeb i obaw, co pozwoli zapobiegać nieporozumieniom i przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa prac poszukiwawczych, a w przyszłości być może wydobywczych.

Osobą odpowiedzialną za przygotowanie i przeprowadzenie badania oraz koordynację prac nad księgą dobrych praktyk jest pełnomocnik marszałka województwa pomorskiego ds. gazu z łupków Małgorzata Maria Klawiter, a za szczegółową analizę zebranych informacji i opracowanie raportu z badania odpowiadała firma badawcza PBS z Sopotu.

CHARAKTERYSTYKA BADANYCH

Ankiety wypełniło 63 przedstawicieli samorządów: gmin, miast i powiatów, a także 14 przedstawicieli partnerów samorządu województwa pomorskiego (dalej SWP) –

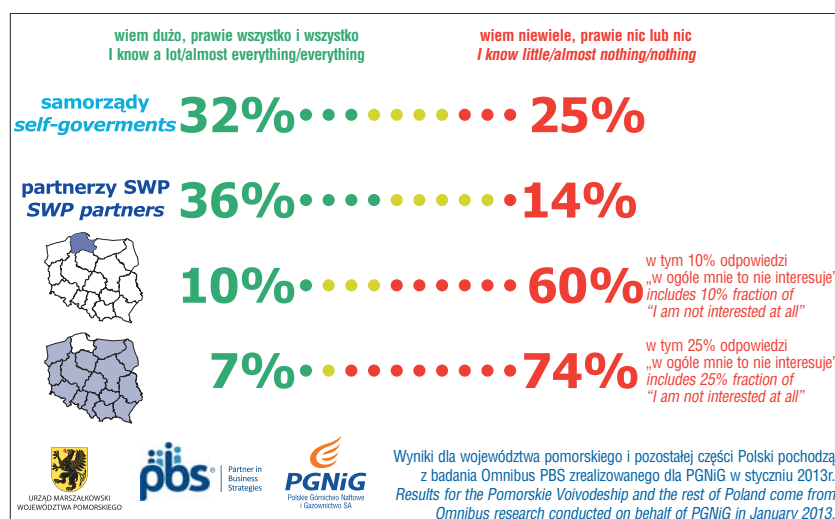
nadleśnictw i jednego biura planowania przestrzennego. Oznacza to, że opracowany materiał dotyczy niemal połowy jednostek samorządowych województwa. Najliczniej reprezentowane w badaniu były powiaty: słupski, wejherowski i pucki, a także kartuski, kościerski i gdański, czyli rejon, gdzie obecnie inwestorzy są najbardziej aktywni. Jeżeli chodzi o koncesjonariuszy, to na zaproszenie marszałka do wypełnienia ankiety odpowiedzieli przedstawiciele wszystkich dziewięciu firm posiadających koncesje w województwie pomorskim.

POZIOM WIEDZY O GAZIE Z ŁUPKÓW

Co trzeci przedstawiciel samorządu uważa, że jego wiedza na temat gazu z łupków jest dobra lub bardzo dobra, niemal połowa, że przeciętna, a co czwarty, że słaba lub żadna (ryc. 1). Posiadana wiedza, nawet jeżeli określana jako dobra, jest jednak na wysokim poziomie ogólności. Badani czerpią ją głównie ze źródeł ogólnodostępnych (media) lub z seminariów i konferencji, które siłą rzeczy nie skupiają się na wszystkich szczegółach dotyczących poszukiwań. Badanym brakuje ciągłości i systematyczności w przekazywaniu potrzebnych im informacji, postulują stworzenie jednego miejsca, w którym dostępne byłyby wszelkie informacje (np. platforma e-learningowa), i widzą duże zapotrzebowanie na szeroko zakrojoną kampanię dialogowo-informacyjną, w ramach której systematycznie byłyby prowadzone działania edukacyjne, zarówno dla władz samorządowych, jak i dla mieszkańców. Powszechnie dostępna i rzetelna informacja, dotycząca nie tylko korzyści, lecz także zagrożeń i sposobów ich uniknięcia – to, wydaje się, dobro pierwszej potrzeby dla władz i mieszkańców województwa pomorskiego.

Poszukiwanie gazu z łupków to temat ciągle nowy i dotychczasowe działania pokazują, że doświadczenia północnoamerykańskie nie do końca przekładają się na ogólnopolską i pomorską specyfikę, a także że konieczne jest budowanie nowej wiedzy dostosowanej do tej specyfiki i przekazywanie jej wszystkim interesariuszom. Wiele pytań dotyczących oddziaływania na środowisko, w szczególności na wody powierzchniowe i podziemne, gospodarki

¹PBS Sp. z o.o., ul. Junaków 2, 81-812 Sopot; magdalena.jackman@pbs.pl, sylwia.sterczynska@pbs.pl.

Ryc. 1. Samoocena wiedzy na temat gazu z łupków według przedstawicieli samorządów, partnerów SWP, mieszkańców województwa pomorskiego oraz pozostałych mieszkańców Polski (wyniki dla województwa pomorskiego i pozostałej części Polski pochodzą z badania Omnibus PBS zrealizowanego dla PGNiG w styczniu 2013 r.)

Fig. 1. Self-assessment of the knowledge on shale gas of the representatives of self-governments, partners and residents of the Pomorskie Voivodeship and other residents of Poland (results for the Pomorskie Voivodeship and other parts of Poland come from Omnibus PBS survey implemented for PGNiG in January 2013)

odpadami, terminarza prac poszukiwawczych i odwiertów oraz kwestii ewentualnych odszkodowań i przychodów gmin pozostaje nadal bez odpowiedzi.

Nie dziwi zatem duże zainteresowanie udziałem w kampanii dialogowo-informacyjnej, którą prowadzić mają podmioty z województwa pomorskiego. Niemal 90% ankietowanych przedstawicieli samorządów i partnerów chce uczestniczyć w takiej kampanii.

Kampania to kolejna inicjatywa marszałka województwa pomorskiego. Odbywa się w województwach pomorskim, kujawsko-pomorskim i warmińsko-mazurskim i obejmuje szeroki wachlarz działań z zakresu komunikacji społecznej, w tym te wspierające dialog i wymianę informacji w zakresie gazu z łupków między różnymi interesariuszami. Na kampanię składają się dwa ściśle ze sobą połączone obszary: program informacyjno-edukacyjny oraz model dialogu społecznego².

Zdaniem badanych kampania jest konieczna, aby społeczeństwo zostało całościowo poinformowane o wszystkich aspektach związanych z eksploracją łupków – zarówno o potencjalnych korzyściach, jak i zagrożeniach.

Również koncesjonariusze deklarują chęć uczestnictwa w tej kampanii, a także wsparcia merytorycznego inicjatywy przez oddelegowanie swoich specjalistów.

Na fakt, że kampania dialogowo-informacyjna jest konieczna, wskazują również wyniki innych badań³, które wykazały, że poziom wiedzy mieszkańców województwa pomorskiego jest niski – tylko 10% ocenia swoją wiedzę jako dobrą lub bardzo dobrą. Jest to wynik zbliżony do wyników ogólnopolskich. Tym, co wyróżnia mieszkańców Pomorza, jest dużo częstsze zainteresowanie tematem poszukiwań gazu z łupków niż w przypadku pozostałych mieszkańców Polski. Temat ten nie interesuje jedynie co

dziesiątego mieszkańca Pomorza, a aż co czwartego mieszkańca pozostałych województw.

OPINIE I NASTAWIENIE DO GAZU Z ŁUPKÓW

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego w samorządach i jednostkach partnerskich wskazują na niemal 100-procentowe poparcie dla poszukiwania gazu z łupków, przeciw było jedynie 3% badanych. Niemal co piąty z nich wyraża jednak swoje poparcie warunkowo. Warunkami realizowania takich poszukiwań stawianymi przez ankietowanych są: prowadzenie badań na terenach o małym zaludnieniu, dbanie o bezpieczeństwo środowiska i zasobów wody, zagwarantowanie wymiernych korzyści samorządom lokalnym i traktowania ich w sposób partnerski, jako strony uczestniczącej w procesie, a także informowanie mieszkańców na bieżąco o postępie prac poszukiwawczych.

Ankieta zawierała pytania o to, czy poszukiwanie gazu z łupków może być zdaniem badanych poważnym zagrożeniem dla środowiska i turystyki oraz czy może być szansą na zwiększenie zatrudnienia na terenie ich gminy/miasta/powiatu. Niemal co piąty przedstawiciel samorządu i partnerów SWP uważa, że może istnieć poważne zagrożenie dla środowiska i turystyki w ich regionie. Obawy nie wydają się więc zbyt duże. Interesujący jest jednak fakt, że odpowiednio 38% i 34% ankietowanych nie wie, czy poszukiwanie gazu z łupków może być poważnym zagrożeniem dla środowiska lub turystyki. Wskazuje to na konieczność uzupełnienia informacji i danych w tym zakresie, gdyż badani po prostu nie są w stanie oszacować takiego wpływu bez wiedzy na temat oddziaływania poszukiwań na środowisko i krajobraz.

Ponad 80% przedstawicieli samorządów i partnerów SWP, którzy wzięli udział w badaniu, uważa, że poszukiwanie i wydobywanie gazu z łupków jest szansą na zwiększenie liczby miejsc pracy na terenie ich gminy/powiatu. Jest to główna motywacja do prowadzenia rozmów z inwestorami. Badani zdają sobie sprawę, że przy samym odwiercie nie będzie dużej liczby miejsc pracy dla mieszkańców, ale pracownicy inwestora i jego podwykonawców muszą gdzieś mieszkać i jeść oraz korzystać z innych usług – jest więc szansa na więcej miejsc pracy pośrednio wynikających z inwestycji. Ponadto w skali długoterminowej inwestycja będzie miała wpływ na rozwój infrastruktury i źródeł energii w regionie, co może przyciągnąć firmy, które do tej pory nie rozważały działalności w danej lokalizacji. Firmy takie będą mogły rozwinąć działalność gospodarczą, co może oznaczać, za przykładem Ameryki Północnej, zwiększenie liczby miejsc pracy dostępnych dla społeczności lokalnych.

Jak wynika z badania ogólnopolskiego³, poparcie mieszkańców Pomorza dla poszukiwań gazu z łupków jest

²Więcej o programie w artykule Piotra Stankiewicza pt. „„Razem o Łupkach»: czyli jak prowadzić dialog publiczny przy poszukiwaniu i wydobywaniu gazu z łupków” (patrz str. 374).

³Badanie na zlecenie PGNiG przeprowadzone w ramach badania Omnibus PBS na reprezentatywnej próbie mieszkańców Polski w wieku 15+, n = 1013, w styczniu 2013 r.

mniejsze niż wśród przedstawicieli samorządów i wynosi 76% (ryc. 2). Jest ono jednak dużo wyższe niż wśród mieszkańców pozostałej części kraju (53%). Pomorzanie nie różnią się od pozostałych mieszkańców Polski pod względem swoich obaw co do wpływu poszukiwań na krajobraz i środowisko. Obawy te są nieco częstsze niż wśród przedstawicieli samorządów – 30% mieszkańców województwa pomorskiego twierdzi, że eksploatacja złóż gazu z łupków ma negatywny wpływ na krajobraz, a 43% uważa, że istnieje ryzyko zanieczyszczenia środowiska.

Podobnie jak samorządowcy, Pomorzanie mają spore nadzieje związane ze wzrostem liczby miejsc pracy – 82% jest przekonanych, że takie inwestycje zapewniają nowe miejsca pracy dla mieszkańców.

WSPÓLPRACA MIĘDZY KONCESJONARIUSZAMI I SAMORZĄDAMI

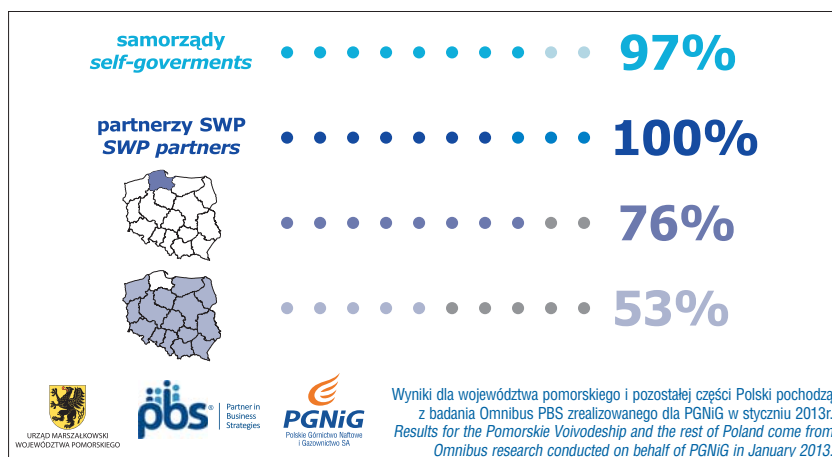
Wyniki badania przeprowadzonego przez Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego wskazują na istnienie rozbieżności w ocenie dotychczasowej współpracy między koncesjonariuszami i przedstawicielami samorządów i partnerów SWP.

Wszystkie badane firmy deklarują, że podejmują działania mające na celu zachowanie transparentnego dialogu z władzami samorządów lokalnych oraz że szanują prawo drugiej strony do informacji. Na te działania składały się głównie: spotkania i wizyty w urzędach, prezentacje na sesjach rady gminy, regularne rozmowy z wójtami/starostami i geologami, spotkania z mieszkańcami, dyżury informacyjne, a także wizyty edukacyjno-informacyjne w miejscach prowadzenia odwiertów.

Koncesjonariusze ocenili dotychczasową współpracę z samorządami lokalnymi pozytywnie. W ankietach pojawiały się określenia: bardzo pozytywna, dobra, efektywna, przebiegała pomyślnie. Współpracę tę według koncesjonariuszy charakteryzuje otwartość, bezpośredniość oraz chęć udzielania informacji. Ewentualne trudności wynikały z braku wiedzy dotyczącej działań i technologii związanej z poszukiwaniem gazu z łupków, które dla wielu samorządowców są zagadnieniami nowymi.

W ankietach pozytywnie oceniono też dotychczasową współpracę z urzędem marszałkowskim. Zdaniem koncesjonariuszy sprawnie, terminowo i profesjonalnie prowadzi on procedury administracyjne i wspiera ich działania, głównie związane z prowadzeniem komunikacji ze społecznością lokalną.

Nieco inaczej wygląda ocena współpracy przez samorządy i partnerów SWP. Jedynie co drugi ocenia współpracę z koncesjonariuszami pozytywnie. Powody niezadowoloności to głównie brak kontaktu z koncesjonariuszem i nieinformowanie o postępie prac. Niezadowoloność budzi również pomijanie w komunikacji kwestii problematycznych i zasłanianie się tajemnicą handlową, gdy przedstawiciele samorządów próbowali uzyskać informacje. Badani zwracają uwagę na konieczność prowadzenia ciągłego dialogu z mieszkańcami, a nie ograniczania się jedynie do konsultacji na wstępie inwestycji.

Ryc. 2. Poparcie dla poszukiwania gazu z łupków wśród przedstawicieli samorządu, partnerów, mieszkańców województwa pomorskiego oraz pozostałych mieszkańców Polski (wyniki dla województwa pomorskiego i pozostałej części Polski pochodzą z badania Omnibus PBS zrealizowanego dla PGNiG w styczniu 2013 r.)

Fig. 2. Support for shale gas exploration among the representatives of self-governments, partners and residents of the Pomorskie Voivodeship and other residents of Poland (results for the Pomorskie Voivodeship and other parts of Poland come from Omnibus PBS survey implemented for PGNiG in January 2013)

Brak komunikacji i informacji wpływa na poziom zaufania do podmiotów posiadających koncesje. Zaufanie rośnie tam, gdzie firmy chętnie kontaktują się z lokalnymi władzami i mieszkańcami, oraz tam, gdzie przekazywane informacje są obiektywne, a więc mówią zarówno o korzyściach, jak i zagrożeniach. 63% badanych przedstawicieli samorządów i partnerów SWP darzy koncesjonariuszy zaufaniem, co wydaje się dosyć wysokim wynikiem, jeżeli wziąć pod uwagę zastrzeżenia co do jakości współpracy.

Na podstawie wyników badania można stwierdzić, że podstawową potrzebą samorządów jest dobry przepływ wiarygodnych informacji na każdym etapie prowadzenia prac poszukiwawczych. Wiarygodność powinno gwarantować zaangażowanie do kampanii informacyjnej niezależnych ekspertów, naukowców i prawników, którzy będą w stanie rozwiewać wątpliwości oraz wspomagać merytorycznie przedstawicieli samorządów w rozmowach z inwestorami. Informacje, których potrzebują samorządowcy, dotyczą głównie oceny skutków wydobywania gazu z łupków w skali krótko-, średnio- i długoterminowej, danych technologicznych dotyczących wydobywania, map terenów poszukiwań, harmonogramów działań, lokalizacji odwiertów. Bez szczegółowej, rzetelnej wiedzy nie będą mogli podjąć odpowiednich dla nich decyzji związanych z poszukiwaniem, a w przyszłości także z wydobywaniem gazu z łupków.

POSTRZEGANE KORZYŚCI I PRZESZKODY

Jakie korzyści mogłyby czerpać samorządy lokalne dzięki długoterminowemu wydobywaniu gazu z łupków? Na tak postawione pytanie samorządy i partnerzy SWP w swoich odpowiedziach wskazują głównie (97%) wpływy do budżetu gminy z tytułu opłat. Poza tym co drugi ankietowany liczy na rozwój przedsiębiorstw na terenie gminy/powiatu (i związane z tym również wpływy do budżetu) oraz na napływ inwestorów zachęconych bliskością źródła energii. 47% liczy, że ceny gazu ulegną zmniejszeniu.

Jednocześnie badani zauważają, że wydobywanie gazu z łupków może spowodować straty w postaci spadku wartości nieruchomości na obszarze wydobywania gazu i grun-

tów w sąsiedztwie (69%) oraz wydatki, gdyż konieczna będzie budowa dodatkowej infrastruktury do eksploatacji i transportu gazu na dużą skalę (52%).

Konieczność budowy dodatkowej infrastruktury do transportu gazu jest postrzegana jako główna przeszkoda infrastrukturalna (79% wskazań), która może odstraszyć inwestorów lub zmniejszyć opłacalność wydobywania, a co za tym idzie konkurencyjność cenową wydobywanego gazu. Jednocześnie powstanie takiej infrastruktury to, zdaniem respondentów, także jedna z głównych korzyści (74%), która obok remontu/budowy dróg lokalnych (87%) może przyciągać nowe firmy do regionu i przyczynić się do wzrostu zatrudnienia.

78% badanych liczy na wzrost liczby miejsc pracy w wyniku inwestycji i – co za tym idzie – wzrost jakości życia mieszkańców dzięki rozwojowi ekonomicznemu (75%). Co drugi samorządowiec uważa, że mieszkańcy zaczną postrzegać wydobywanie jako szansę rozwoju gminy, co wpłynie na zwiększenie ich aktywności i przedsiębiorczości. Jednocześnie 68% ma obawy przed możliwym negatywnym wpływem eksploatacji na zdrowie i życie mieszkańców, a 42% widzi zagrożenie w niskiej akceptacji społecznej wydobywania gazu z łupków (12% obawia się, że na przeszkodzie wydobywaniu stanąć może brak zgody mieszkańców na dzierżawę nieruchomości na cele wydobywcze).

Przedstawiciele samorządów i partnerów SWP uważają, że jedną z korzyści płynących z wydobywania gazu z łupków byłoby zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców (53%), być może w efekcie dyskusji i prowadzonej kampanii dialogowo-informacyjnej, której konieczność podkreślali w badaniu. Środowisko skorzysta również, gdy gaz wydobywany w dużej ilości i dostępny dla mieszkańców w niższej cenie pozwoli na zmianę paliwa do ogrzewania mieszkań. Zwiększenie udziału gazu kosztem węgla i koksu pozwoli na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych zdaniem 58% badanych. Jednocześnie ankietowani obawiają się, że wydobywanie gazu z łupków na skalę przemysłową wpłynie na jakość zasobów wód powierzchniowych i podziemnych (77%). Obawy związane ze skażeniem lub nadmierną eksploatacją wód wynikają z niewielkiej lub nieprecyzyjnej wiedzy na temat techniki szczelinowania hydraulicznego. Badani często nie wiedzą, czy ich gmina/miasto/powiat posiadają dostęp do wystarczającej ilości wód, aby zaspokoić potrzeby zarówno mieszkańców, jak i nowej gałęzi przemysłu (21% nie potrafi udzielić odpowiedzi), co trzeci respondent twierdzi, że zasoby wody są niewystarczające.

Koncesjonariusze widzą niemal te same korzyści dla gmin i powiatów co przedstawiciele samorządów i partnerów SWP. Mimo że zgodnie twierdzą, iż przedwcześnie jest mówić o korzyściach płynących z wydobywania, to stymulowanie rozwoju w regionie może nastąpić już na etapie przygotowawczym i stanowić pozytywny impuls dla lokalnej gospodarki i społeczności.

Zwiększenie wpływów do budżetów lokalnych w związku z podatkami i opłatami eksploatacyjnymi, wspieranie przez firmy lokalnych inwestycji, nowe miejsca pracy, rozwój infrastruktury, gazyfikacja i dostęp do tańszego gazu w gminie, a także poprawa jakości życia mieszkańców to główne wymieniane przez koncesjonariuszy potencjalne korzyści z wydobywania gazu z łupków.

Zdecydowanie więcej – z punktu widzenia koncesjonariuszy – jest przeszkód i problemów, na które natrafiają podczas swojej działalności. Dotyczą one przede wszystkim przepisów i procedur. Badani wskazują na gęszczanie przepisów, rozproszenie decyzyjności oraz dużą liczbę

etapów w całym procesie administracyjnym, na których trzeba zdobywać pozwolenia i decyzje, co niepotrzebnie ich zdaniem wydłuża ten proces. Problemy infrastrukturalne to głównie brak planów zagospodarowania przestrzennego oraz brak infrastruktury do obróbki i transportu gazu, jak również brak dobrej jakości dróg koniecznych do transportu ciężkiego sprzętu wiertniczego. Badani wskazują też na ograniczony wybór wariantów zagospodarowania odpadów wydobywczych oraz niewystarczającą liczbę licencjonowanych obiektów posiadających instalacje do utylizacji tych odpadów. Ostatnim, ale nie mniej ważnym rodzajem obaw koncesjonariuszy jest niechęć lokalnej społeczności, będąca według nich wynikiem braku wiedzy oraz negatywnych kampanii prowadzonych przez przeciwników poszukiwania i wydobywania gazu z łupków.

PODSUMOWANIE – WZAJEMNE OCZEKIWANIA KONCESJONARIUSZY I SAMORZĄDÓW

Przedstawiciele samorządów i organizacji zapytani zostali o swoje oczekiwania w stosunku do koncesjonariuszy, a koncesjonariusze sformułowali swoje oczekiwania w stosunku do samorządów. Oczekiwania te można pogrupować w trzech kategoriach: komunikacja, infrastruktura i ochrona środowiska oraz procedury.

Komunikacja

Samorządy oczekują od koncesjonariuszy pozostawiania w stałym kontakcie zarówno z ich przedstawicielami, jak i z mieszkańcami gmin, w których są prowadzone inwestycje. Konieczny jest stały przepływ informacji na każdym etapie prowadzenia prac – samorząd i mieszkańcy muszą na bieżąco wiedzieć, co się dzieje i jakie działania są planowane w przyszłości.

Dodatkowo mieszkańcy oczekują, że dowiedzą się, jak prowadzone prace wpłyną na ich codzienne życie. Warto podkreślić, że mieszkańcom powinny być przekazywane informacje dotyczące nie tylko korzyści płynących z prowadzenia inwestycji na terenie ich gminy, lecz także potencjalnych zagrożeń – obraz zbyt idealny nie jest wiarygodny.

Według przedstawicieli samorządu koncesjonariusze powinni prowadzić na terenie swoich koncesji intensywną i nieprzerwaną kampanię informacyjną, a także konsultacje społeczne, co będzie sprzyjało pozytywnemu nastawieniu mieszkańców do prowadzonych działań – w ten sposób mieszkańcy poczują się uwzględnieni i ważni.

Samorządy oczekują także wsparcia lokalnych inwestycji oraz inicjatyw społeczno-kulturalnych. Zależy im m.in. na wspieraniu budowy obiektów rekreacyjnych, sportowych, wyposażaniu domów kultury, szkół, świetlic gminnych, ale także na organizowaniu różnego rodzaju imprez – koncertów, festynów. Takie wydarzenia są doskonałą okazją do prowadzenia kampanii informacyjnej, co wykorzystało już PGNiG, organizując m.in. Dni Krokowej 2012 (gmina w powiecie puckim, województwo pomorskie). Podczas festynu firma postawiła namiot, w którym mieszkańcy mogli dotknąć skał łupkowych i zapoznać się z technologią wydobywczą prezentowaną na przygotowanym filmie. Mile widziane przez samorządowców jest także udostępnianie wiertni do zwiedzania – podczas takich wizyt często okazuje się, że nie taki diabeł straszny, jak go malują.

Koncesjonariusze także nie wyobrażają sobie współpracy bez dobrej komunikacji – z jednej strony chcą sprawnie komunikować się z samorządami, z drugiej strony

oczekują, że samorząd pomoże im w kontaktach z lokalną społecznością i będzie stwarzał sytuacje sprzyjające takim kontaktom.

Koncesjonariusze widzą potrzebę prowadzenia działań edukacyjnych, czyli przekazywania rzetelnej wiedzy na temat gazu z łupków – chcą wiedzę przekazywać zarówno przedstawicielom samorządów, jak i mieszkańcom gmin. Oczekują, że samorzady wesprą ich w tych działaniach. Samorządowcy chcą uczestniczyć w szkoleniach i seminariach, mieszkańcy oczekują spotkań otwartych, dyżurów informacyjnych, broszur.

Kłopoty z komunikacją powodują powstanie luki informacyjnej. Społeczności lokalne odczuwają potrzebę natychmiastowego wypełnienia takich luk, a skoro nie mają wiarygodnej informacji u źródła, sięgają do mediów, gdzie nатыkają się na dane o zróżnicowanym poziomie wiarygodności. Ukształtowane w ten sposób nie tylko pozytywne, lecz także negatywne postawy wobec gazu z łupków są dość trwałe.

Infrastruktura i ochrona środowiska

Samorzady często oczekują, że koncesjonariusze będą aktywnie uczestniczyć w rozwoju infrastruktury gminy – zbudują infrastrukturę na potrzeby wydobywcze, ale także np. drogi dojazdowe. Samorzady życzyłyby sobie, aby na ich terenie powstały gazociągi – zważywszy, że nie wszystkie gminy zostały do tej pory w całości zgazyfikowane, oczekiwaniem mieszkańców będzie dalsza gazyfikacja i dostęp do tańszego surowca energetycznego.

Niezwykle istotne są także oczekiwania odnośnie do działań proekologicznych – szczególna dbałość o środowisko naturalne w okolicy inwestycji, wzięcie pod uwagę zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców. Są to kwestie, których najbardziej obawiają się także sami mieszkańcy – zanieczyszczenie zasobów wodnych, wymieranie roślin i zwierząt, powstawanie nieużytków, nieodpowiednie składowanie odpadów wydobywczych. Od koncesjonariuszy oczekuje się, że będą przekazywać rzetelne i kompletne informacje na temat wpływu inwestycji na środowisko

naturalne oraz że będą monitorować stan środowiska przed inwestycją, w trakcie jej trwania oraz po jej zakończeniu, a dane pochodzące z monitoringu będą przekazywać odpowiednim służbom.

Do tej grupy oczekiwań należy także dbanie o krajobraz – niektóre miejscowości, w których są prowadzone inwestycje, dysponują pięknymi krajobrazami, zabytkami przyrody i tradycyjnej architektury, posiadającymi dużą wartość turystyczną – zarówno samorzady, jak i mieszkańcy obawiają się utraty tych walorów.

Z kolei koncesjonariusze oczekują od samorządów, aby te uwzględniły w planach zagospodarowania przestrzennego budowę infrastruktury potrzebnej do poszukiwania i wydobywania gazu z łupków, aby opracowały strategię zabezpieczenia odwiertu w potrzebną wodę oraz strategię gospodarowania odpadami, aby wsparły lokalne inicjatywy tworzenia wyspecjalizowanych składowisk odpadów.

Procedury

Kolejny obszar oczekiwań to kwestie związane z procedurami administracyjnymi. Tu samorzady oczekują, że koncesjonariusze będą bezwzględnie przestrzegać procedur, terminowo i rzetelnie uiszczać opłaty i podatki. Natomiast koncesjonariusze oczekują, że samorząd ułatwi im przejście przez te procedury – wytypuje pracownika do pomocy, nawet zatrudni więcej pracowników i wyszkoli ich, aby skrócić czas oczekiwania na decyzje. Także niektóre wzorce dokumentów powinny, według koncesjonariuszy, zostać dostosowane do specyfiki zagadnienia, czyli poszukiwania i wydobywania gazu z łupków.

Wyniki badania dobrze podsumowuje wypowiedź jednego z badanych:

„Chciałbym, aby poszukiwanie i późniejsza eksploatacja były opłacalne zarówno dla kraju, firm wydobywczych, dystrybutorów, ale też i odbiorców i rejonów, na których to wydobywanie będzie się odbywać. Ważnym elementem sprawy jest częściowe uniezależnienie się od istniejących kierunków dostaw dla Polski, kupującej najdrożej gaz w Europie. Jeżeli »sprawa« się powiedzie, mamy większą szansę na rozwój. Ważne, aby interes nie okazał się jednostronny”.